

EL DESPRESTIGI DE LA "REMOTESA"

Malgrat tot, el paisatge continua essent un element d'identificació nacional
per Ricard Planas i Camps

“Per facilitar l'acció creativa... allunyeu-vos d'internet' Caram! Què estic fent aquí?” i “Amb el TAV Figueres-BCN: enfarinat, el Turó de l'Home ens contempla mentre Montsoriu, indiferent a la nostra arrogant modernitat, badalla!” Amb aquestes dues piulades a les xarxes socials, com moltes de les diàries en l'esfera actual, el nou conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, em serveix de pretext per parlar de: el nou paisatge (realitat) digital que proposen els *newmedia* i, per altra banda, de la distància emocional i física actualment vers la natura, gràcies a haver generat el paisatge (un invent cultural). L'artista Perejaume, en el programa *Amb Filosofia*, apuntava que “som lluny de la natura per haver generat un *prestigi de la remotesa*, que ha acabat en un despretigi de la natura remota i alhora de la propera. I jo reblaria: ja que som en part natura, potser ens el fons el que hem volgut és marxar de nosaltres i, quan ho hem fet, ens hem acabat perdent. Però seguim. Llegeixo aquestes piulades mentre, en un ipad, construeixo paisatges virtuals, realitats que em distancien de la fisicitat, i tot visionant el darrer vídeo de Kilian Jornet, l'home que representa la natura no domesticada. I ho feia a gran velocitat en el flamant TAV, que engoleix la natura, alguns cops, i el paisatge, en d'altres, a marxés forçades. Això sí, infraestructures que ens connecten amb Europa i modifiquen la natura i els seus paisatges i, cal dir, per on circula una proporció petita de població. Una velocitat de vertigen, una paradoxa de meravella de la tècnica, massa tècnica per tan poc homo sapiens evolucionat. I quan me'n vaig adonar, ja era a lloc, sense quasi haver tingut noció d'espai; aquell que els humans sempre volem ocupar, sense voler-lo quasi sentir.

Finestra Liceu del taller de l'artista Perejaume

Així, mentre fito per la finestra del tren, no penso romànticament en l'allau de creatius –de Cézanne a Joaquim Sunyer o de Joan Fontcuberta, Àlex Nogué o Perejaume a Joseph Beuys i Candida Höfer– que han *representat* la natura per generar-ne paisatges intel·lectualitzats que, sense voler-ho, l'han *abandonada* després. No! *trec el nas per la finestra* repensant el maridatge de dues paraules potents com natura i paisatge; la tensió, uns cops, i el diàleg, menys sovint, que la nostra civilització n'ha establert. El paisatge com a construcció de l'home o com a desconstrucció d'ell mateix. Els paisatges com a construccions col·lectives de les societats o la darrera barbàrie per anorrear-nos com a tals. Urbans o no urbans, tant se val! els paisatges ja quasi no existeixen, ens proclama l'artista Perejaume. El paisatge que volia dir civilització s'ha convertit en el contrari? Alguns ja volem tornar a la natura, perquè l'home ex novo que proclama Eudald Carbonell està més a prop de la natura

que d'aquest paisatge actual! Al capdavant, paraules com ara territori, lloc, paisatge... estan perdent el seu sentit, la seva lògica. Ja no diuen res o han servit per homogeneïtzar el discurs, propiciar el no arrelament i la deshumanització de les terres. En les següents pàgines volem repensar aquest axioma, la relació amb l'entorn, la proximitat del cor que sent la crida de la natura. I en el fons, fer una crida en pro de l'*Observatori del Paisatge de Catalunya*, una eina cabdal en què es diu, per exemple: “El catalanisme contemporani, a diferència del de finals del segle XIX i principis del XX, no ha estat capaç d'incorporar el paisatge en el procés de construcció nacional. I, malgrat tot, el paisatge continua essent un element d'identificació nacional. La gran diversitat i riquesa dels paisatges de Catalunya constitueix un patrimoni col·lectiu, una expressió de la nostra història i un reflex de la nostra identitat que, a més, continua generant un fort sentit de pertinença entre la població.”